

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
MELCHIORA WATHELETA
przedstawiona w dniu 5 września 2013 r.¹

Sprawa C-479/12

H. Gautzsch Großhandel GmbH & Co. KG
przeciwko
Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Bundesgerichtshof (Niemcy)]

Własność intelektualna i przemysłowa — Wzór — Pojęcie publicznego udostępnienia — Pojęcie „środowisk wyspecjalizowanych” — Ciężar dowodu naśladowania niezarejestrowanego wzoru — Przepisy proceduralne — Prawo właściwe

1. Poprzez swój wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym Bundesgerichtshof (Niemcy) zwraca się do Trybunału o dokonanie wykładni art. 7 ust. 1, art. 11 ust. 2 oraz art. 89 ust. 1 lit. a) i d) rozporządzenia Rady (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych² (zwanego dalej „rozporządzeniem”).

2. Po raz pierwszy do Trybunału zwrócono się o wypowiedzenie się w przedmiocie użytego w art. 7 ust. 1 i art. 11 ust. 2 rozporządzenia pojęcia „środowiska wyspecjalizowanego w danej branży, działającego we Wspólnocie” oraz użytego w art. 7 ust. 1 rozporządzenia wyrażenia „nie mogły stać się [...] znane podczas zwykłego toku prowadzenia spraw środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży, działającym we Wspólnocie” (pytania pierwsze i drugie). Trybunałowi przedstawiono również pytanie w sprawie różnych kwestii proceduralnych (ciężar dowodu, przedawnienie i prekluzja) oraz w przedmiocie prawa właściwego (pytania trzecie, czwarte, piąte i szóste).

I – Ramy prawne

3. Motywy 21 i 22 tego rozporządzenia brzmią następująco:

„(21) Wyłączny charakter prawa nadanego zarejestrowanemu wzorowi wspólnotowemu jest zgodny z jego większą pewnością prawną. Uznaje się za właściwe, że niezarejestrowanemu wzorowi wspólnotowemu powinno się jednakże zapewnić prawo chroniące wyłącznie przed kopiowaniem. Ochrona nie może zatem obejmować produktów stanowiących rezultat wzoru stworzonego niezależnie przez innego twórcę. Niniejsze prawo powinno obejmować również handel produktami zawierającymi naruszające wzory.

1 — Język oryginału: francuski.

2 — Dz.U. 2002, L 3, s. 1.

(22) Egzekwowanie niniejszych praw pozostawia się prawu krajowemu. Dlatego niezbędne jest uwzględnienie pewnych podstawowych jednolitych sankcji we wszystkich państwach członkowskich. Powinny one umożliwić, niezależnie od jurysdykcji odpowiadającej za egzekwowanie, powstrzymanie czynów naruszenia”.

4. Zgodnie z art. 1 ust. 1 i 2 lit. a) rozporządzenia wzór, który spełnia warunki określone w tym rozporządzeniu, jest chroniony jako „niezarejestrowany wzór wspólnotowy”, jeżeli jest udostępniany publicznie w sposób przewidziany w tym rozporządzeniu.

5. Artykuł 4 rozporządzenia, zatytułowany „Warunki ochrony”, stanowi w ust. 1, że wzór jest chroniony jako wzór wspólnotowy w zakresie, w jakim ten wzór jest nowy i posiada indywidualny charakter.

6. Zgodnie z art. 5 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowanym „Nowość”:

„1. Wzór uważa się za nowy, jeśli identyczny wzór nie został udostępniony publicznie:

- a) w przypadku niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego, przed datą pierwszego publicznego udostępnienia wzoru, o którego ochronę się wnosi;

[...]”.

7. Artykuł 6, zatytułowany „Indywidualny charakter”, przewiduje w ust. 1 lit. a):

„Wzór jest uznany za posiadający indywidualny charakter, jeśli całościowe wrażenie, jakie wywołuje na poinformowanym użytkowniku, różni się od wrażenia, jakie wywiera na tym użytkowniku wzór, który został udostępniony publicznie:

- a) w przypadku niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego, przed datą pierwszego publicznego udostępnienia wzoru, o którego ochronę się wnosi”.

8. Artykuł 7 ust. 1 rozporządzenia, zatytułowany „Ujawnienie”, stanowi w ust. 1:

„Do celów stosowania art. 5 i 6 uważa się, że wzór został udostępniony publicznie, jeżeli został opublikowany po zarejestrowaniu lub w inny sposób, lub wystawiony, wykorzystany w handlu, lub w inny sposób ujawniony, przed datą określoną w art. 5 ust. 1 lit. a) [...], z wyjątkiem przypadków, gdy wydarzenia te nie mogły stać się dostatecznie znane podczas zwykłego toku prowadzenia spraw środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży, działającym we Wspólnocie. Wzoru nie uważa się za udostępniony publicznie, jeśli został on ujawniony jedynie osobie trzeciej pod wyraźnym lub dorozumianym warunkiem zachowania poufności”.

9. Artykuł 11 rozporządzenia, zatytułowany „Czas trwania ochrony niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego”, w ust. 1 i 2 przewiduje:

„1. Wzór spełniający wymagania sekcji 1 jest chroniony jako niezarejestrowany wzór wspólnotowy przez okres trzech lat, rozpoczynający się od dnia, w którym został po raz pierwszy udostępniony publicznie.

2. Do celów ust. 1 uważa się, że wzór został publicznie udostępniony we Wspólnocie, jeżeli został w taki sposób opublikowany, wystawiony, wykorzystany w handlu lub w inny sposób ujawniony, że wydarzenia te nie mogły stać się dostatecznie znane podczas zwykłego toku prowadzenia spraw środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży, działającym we Wspólnocie. Wzoru nie uważa się za udostępniony publicznie, jeśli został on ujawniony jedynie osobie trzeciej pod wyraźnym lub dorozumianym warunkiem zachowania poufności”.

10. Artykuł 19 rozporządzenia, zatytułowany „Prawa ze wzoru wspólnotowego”, w ust. 2 stanowi:

„Jednakże właściciel niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego nabywa prawo do zakazu działań wymienionych w ust. 1 wyłącznie w przypadku, jeżeli sporne używanie wynika z naśladowania chronionego wzoru.

Sporne używanie nie uważa się za wynikające ze skopiowania chronionego wzoru, jeżeli naśladowanie jest wynikiem pracy twórcy, który można [racjonalnie] uznać, że nie znał wzoru ujawnionego przez właściciela”.

11. Artykuł 85 ust. 2 rozporządzenia, zatytułowany „Domniemanie ważności – obrona co do istoty sprawy”, sformułowany jest w sposób następujący:

„W sprawach dotyczących [postępowaniach dotyczących] powództwa o naruszenie lub powództwa przeciwko działaniom grożącym naruszeniem niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego sądy w sprawach wzorów wspólnotowych uznają ważność wzoru wspólnotowego, jeżeli właściciel przedstawi dowód, że warunki określone w art. 11 zostały spełnione, i wykaże, jak dalece jego wzór wspólnotowy wykazuje indywidualny charakter. Jednakże ważność wzoru może zostać zakwestionowana przez pozwanego poprzez podniesienie zarzutu nieważności lub w drodze powództwa wzajemnego o unieważnienie”.

12. Zgodnie z art. 88 rozporządzenia, zatytułowanym „Prawo właściwe”:

„1. Sądy w sprawach wzorów wspólnotowych stosują przepisy niniejszego rozporządzenia.

2. We wszystkich sprawach nieobjętych zakresem niniejszego rozporządzenia sąd w sprawach wzorów wspólnotowych stosuje przepisy swojego ustawodawstwa krajowego, w tym również swojego prawa prywatnego międzynarodowego.

3. Jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej, sąd w sprawach wzorów wspólnotowych stosuje przepisy proceduralne mające zastosowanie do tego samego rodzaju postępowania w sprawie zarejestrowania wzoru w państwie członkowskim, w którym sąd ma swoją siedzibę”.

13. Artykuł 89 rozporządzenia, zatytułowany „Sankcje w postępowaniu o naruszenie”, stanowi:

„1. W przypadku gdy sąd w sprawach wzorów wspólnotowych uzna w postępowaniu o naruszenie lub przeciwko działaniom grożącym naruszeniem, że pozwany naruszył lub że z jego strony istnieje groźba naruszenia wzoru wspólnotowego, wówczas stosuje, jeśli nie stoją temu na przeszkodzie ważne powody, następujące środki:

a) zabraniające pozwanemu kontynuowania działań, które naruszają lub grożą naruszeniem wzoru wspólnotowego;

[...]

d) wszelkie środki pozwalające na nałożenie innych sankcji, odpowiednich w określonych okolicznościach, przewidzianych przepisami prawa państwa członkowskiego, w tym również prawa prywatnego międzynarodowego, w którym naruszenie miało miejsce lub istnieje groźba jego popełnienia.

[...]”.

II – Stan faktyczny w postępowaniu głównym

14. Spółka Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH (zwana dalej „spółką MBM Joseph Duna”) sprzedaje w Niemczech pawilon ogrodowy z baldachimem, którego wzór został zaprojektowany przez prezesa spółki jesienią 2004 r. W 2006 r. spółka H. Gautzsch Großhandel GmbH & Co. KG (zwana dalej „spółką Gautzsch Großhandel”) rozpoczęła natomiast sprzedaż pawilonu ogrodowego „Athen”, produkowanego przez chińskie przedsiębiorstwo Zhengte.

15. Uznając, że pawilon „Athen” jest kopią jej własnego wzoru, oraz żądając dla niego ochrony przyznawanej niezarejestrowanym wzorom wspólnotowym, spółka MBM Joseph Duna wniosła przed Landgericht Düsseldorf powództwo przeciwko spółce Gautzsch Großhandel dotyczące naruszenia. Po pierwsze, zażądała w nim, aby spółka Gautzsch Großhandel zaprzestała sprzedaży pawilonu „Athen”, wydała posiadane przez nią lub stanowiące jej własność produkty będące niedozwoloną kopią celem ich zniszczenia oraz udzieliła informacji o swoich działaniach. Po drugie, wniosła o stwierdzenie obowiązku wypłaty odszkodowania przez spółkę Gautzsch Großhandel.

16. Na poparcie swojego powództwa spółka MBM Joseph Duna podniosła w szczególności, że jej wzór był umieszczony w kwietniu i maju 2005 r. w wydanym przez nią „magazynie z nowościami – MBM”, który został udostępniony dużym firmom handlującym meblami oraz meblami ogrodowymi w branży, a także niemieckim związkowi kupców mebli.

17. Spółka Gautzsch Großhandel w odpowiedzi na pozew podniosła, że pawilon „Athen” został samodzielnie zaprojektowany przez producenta Zhengte na początku 2005 r. bez znajomości wzoru spółki MBM Joseph Duna. Przynajmniej od marca 2005 r. został on zaprezentowany europejskim klientom na stoisku wystawowym Zhengte w Chinach. Pozwana stwierdziła, że model ten został dostarczony do firmy z siedzibą w Belgii przynajmniej w czerwcu 2005 r., że spółka MBM Joseph Duna wiedziała o istnieniu pawilonu „Athen” przynajmniej od września 2005 r., zaś od sierpnia 2006 r. wiedziała o jego sprzedaży przez pozwaną. Roszczenia powódki uległy zatem przedawnieniu i utracie.

18. Sąd w pierwszej instancji stwierdził, że nie ma potrzeby orzekania w sprawie pierwszego i drugiego żądania pozwu z uwagi na upływ trzyletniego okresu ochronnego. Sąd ten nakazał pozwanej dostarczyć informacje o jej działaniach oraz stwierdził ciążyący na niej obowiązek odszkodowawczy.

19. Apelacja wniesiona przez spółkę Gautzsch Großhandel od tego wyroku została oddalona. Sąd odwoławczy uznał, że na podstawie art. 19 ust. 2 oraz art. 89 ust. 1 lit. a) i d) rozporządzenia oraz niemieckiej ustawy o ochronie prawnej wzorów, pierwsze żądania były od początku zasadne i że spółka MBM Joseph Duna rzeczywiście miała prawo do uzyskania informacji oraz do otrzymania odszkodowania.

20. W ramach odwołania złożonego w formie „rewizji” wniesionej do Bundesgerichtshof przez spółkę Gautzsch Großhandel, Bundesgerichtshof zauważył, po pierwsze, że sąd odwoławczy uznał, iż wzór spółki MBM Joseph Duna został po raz pierwszy udostępniony publicznie sprzedawcom i pośrednikom, a także niemieckim związkowi kupców mebli w kwietniu i w maju 2005 r. przy rozpowszechnianiu „magazynu z nowościami – MBM” zawierającego rysunek spornego wzoru, w liczbie od 300 do 500 egzemplarzy.

21. Bundesgerichtshof zastanawia się, czy przekazanie handlowcom mebli rysunku tego wzoru w takiej liczbie wystarczy, aby mógł on stać się znany środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży działającym w Unii podczas zwykłego toku prowadzenia spraw w rozumieniu art. 11 ust. 2 rozporządzenia. W tym względzie Bundesgerichtshof stawia pytanie, czy do środowisk wyspecjalizowanych zaliczają się wyłącznie osoby, które w danej branży mają kształtujący wpływ na wzornictwo produktów.

22. Po drugie, sąd odsyłający wyjaśnia, że sąd odwoławczy przyznał, iż wzór spółki MBM Joseph Duna jest nowy w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. a) rozporządzenia, uznając, że wcześniejsze ujawnienie wzoru „Athen” nie stoi na przeszkodzie uznaniu tego nowego charakteru.

23. Nawet jeśli wzór „Athen” został przedstawiony na stoisku wystawowym spółki Zhengte w Chinach w marcu 2005 r. oraz firmie Kosmos w Belgii, zdaniem sądu odwoławczego środowiska wyspecjalizowane w danej branży nie mogły poznać w ten sposób tego wzoru podczas zwykłego toku prowadzenia spraw.

24. W świetle powyższych rozważań sąd odsyłający zastanawia się, w jakich warunkach wzór, mimo że został ujawniony osobom trzecim bez wyraźnego albo dorozumianego warunku zachowania poufności, może nie być znany środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży działającym w Unii w rozumieniu art. 7 ust. 1 rozporządzenia.

25. Po trzecie, sąd odsyłający wskazuje, że sąd odwoławczy uznał, iż sporny wzór nie jest samodzielnym projektem, lecz stanowi naśladowanie wzoru spółki MBM Joseph Duna, przyznając przy tym, że powódka skorzystała z ułatwienia w przedstawieniu dowodów w tym zakresie z uwagi na obiektywnie stwierdzone istotne podobieństwa pomiędzy dwoma spornymi wzorami. Na podstawie art. 19 ust. 2 rozporządzenia sąd odsyłający zastanawia się, kogo obciąża ciężar dowodu tego, że używanie niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego wynika ze skopiowania chronionego wzoru.

26. Po czwarte, Bundesgerichtshof zauważa, że sąd odwoławczy uznał, iż przewidziane w art. 19 ust. 2, art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia roszczenie o zaniechanie naruszeń nie było przedawnione w chwili wniesienia skargi. Sąd w tym względzie stawia pytanie, czy roszczenie o zaniechanie naruszeń wzoru ulega przedawnieniu, a jeżeli tak, którym przepisem to przedawnienie jest regulowane, ponieważ rozporządzenie nie zawiera szczegółowych uregulowań w tym zakresie.

27. Po piąte, ponieważ sąd odwoławczy oddalił również wysunięty przez spółkę Gautzsch Großhandel zarzut dotyczący utraty roszczenia o zaniechanie naruszeń, zdaniem sądu odsyłającego pojawia się pytanie, czy – a jeśli tak, to w jakich okolicznościach – roszczenie o zaniechanie naruszeń niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego zgodnie z art. 19 ust. 2 i art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia ulega utracie. Zdaniem sądu odsyłającego należy określić, czy okoliczności pozwalające spółce Gautzsch Großhandel powołać się na utratę roszczenia należą do kategorii „szczególnych powodów” w rozumieniu tego ostatniego przepisu.

28. Po szóste i ostatnie, sąd odsyłający zastanawia się, czy dla podnoszonych w odniesieniu do całego terytorium Unii roszczeń o zniszczenie, o udzielenie informacji i roszczeń odszkodowawczych właściwy jest porządek prawny państwa członkowskiego, na terenie którego roszczenia są podnoszone. Zauważa w tym względzie, że powiązanie jedynie z prawem tego państwa członkowskiego może być uzasadnione z punktu widzenia między innymi skutecznego stosowania prawa, jednak art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia mógłby stać na przeszkodzie takiego rozwiązania, podobnie jak art. 8 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Rzym II)³, który to również opowiada się za stosowaniem prawa tego państwa członkowskiego, w którym miały miejsce akty naruszenia.

III – Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym i postępowanie przed Trybunałem

29. Postanowieniem, które wpłynęło do Trybunału w dniu 25 października 2012 r., Bundesgerichtshof zawiesił postępowanie i zgodnie z art. 267 TFUE przedłożył Trybunałowi następujące pytania prejudycjalne:

- „1) Czy art. 11 ust. 2 rozporządzenia [...] należy interpretować w ten sposób, że wzór może stać się dostatecznie znany środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży działającym w Unii podczas zwykłego toku prowadzenia spraw, jeśli rysunki tego wzoru zostały udostępnione handlowcom?
- 2) Czy art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia [...] należy interpretować w ten sposób, że wzór, mimo że został ujawniony osobom trzecim bez wyraźnego albo dorozumianego warunku zachowania poufności, nie mógł stać się znany środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży działającym w Unii podczas zwykłego toku prowadzenia spraw, jeśli:
 - a) został ujawniony wyłącznie jednemu przedsiębiorstwu należącemu do środowisk wyspecjalizowanych; lub
 - b) został przedstawiony w pomieszczeniu wystawowym przedsiębiorstwa z Chin, znajdującym się poza zwykłym zakresem obserwacji rynku?
- 3) a) Czy art. 19 ust. 2 rozporządzenia [...] należy interpretować w ten sposób, że na właścicielu niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego ciąży obowiązek udowodnienia, że sporne używanie wynika z naśladowania chronionego wzoru?
b) W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na powyższe pytanie trzecie a):

Czy ciężar dowodu zostaje odwrócony albo czy właściciel niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego może skorzystać z ułatwienia w przeprowadzeniu dowodu, jeśli pomiędzy wzorem a spornym używaniem występują istotne podobieństwa?
- 4) a) Czy roszczenie o zaniechanie naruszeń niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego zgodnie z art. 19 ust. 2 i art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia [...] ulega przedawnieniu?
b) W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na powyższe pytanie czwarte lit. a):

Czy to przedawnienie regulowane jest prawem Unii, a jeśli tak, to którym przepisem?
- 5) a) Czy roszczenie o zaniechanie naruszeń niezarejestrowanego wzoru wspólnotowemu zgodnie z art. 19 ust. 2 i art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia [...] ulega utracie?
b) W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na powyższe pytanie piąte lit. a):

Czy utrata tego prawa jest regulowana prawem Unii, a jeśli tak, to którym przepisem?
- 6) Czy art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia [...] należy interpretować w ten sposób, że do roszczeń o zniszczenie, o udzielenie informacji oraz o odszkodowanie podnoszonych w odniesieniu do całego terytorium Unii z powodu naruszenia niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego należy stosować prawo państwa członkowskiego, w którym naruszenie miało miejsce?”.

30. Uwagi na piśmie zostały przedłożone przez spółkę Gautzsch Großhandel i Komisję Europejską odpowiednio w dniach 4 lutego i 15 lutego 2013 r. Ponieważ Trybunał uznał sprawę za wyjaśnioną w stopniu wystarczającym, a strony nie wystąpiły ze stosownym wnioskiem, zgodnie z art. 76 §§ 1 i 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem nie została przeprowadzona żadna rozprawa.

IV – Analiza

31. Dwa pierwsze pytania dotyczą pojęcia „ujawnienia”, zawartego w art. 7 ust. 1 i art. 11 ust. 2 rozporządzenia. Chodzi tu konkretnie o wykładnię wyrażenia „środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży, działającym we Wspólnocie” użytego w celu zdefiniowania ujawnienia. Cztery pozostałe pytania dotyczą natomiast określenia prawa właściwego dla licznych problemów proceduralnych i merytorycznych.

A – W przedmiocie pierwszego pytania prejudycjalnego

32. W pytaniu pierwszym sąd odsyłający zwraca się do Trybunału w związku z zawartym w art. 11 ust. 2 rozporządzenia pojęciem „środowisk wyspecjalizowanych”: czy udostępnienie handlowcom rysunków wzoru wystarczy do uznania, że ten wzór może stać się dostatecznie znany środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży działającym w Unii?

33. Chodzi więc tu o wybór pomiędzy ścisłą wykładnią – zgodnie z którą do środowisk wyspecjalizowanych należą tylko takie osoby, które w ramach danej branży zajmują się tworzeniem wzorów oraz rozwojem i wytwarzaniem produktów zgodnie z wzorami – i wykładnią szeroką, według której pojęcie „środowiska wyspecjalizowane w danej branży” obejmuje pośredników i sprzedawców.

34. Wydaje się, że sąd odsyłający skłania się ku tej drugiej wykładni. Podzielam to stanowisko.

35. Z literalnego punktu widzenia art. 11 ustęp drugi zdanie pierwsze rozporządzenia składa się z dwóch części. Rozpoczyna je najpierw wyliczenie przypadków, w których można uznać, że wzór został publicznie udostępniony we Wspólnocie. Sytuacja taka będzie miała miejsce wówczas, „jeżeli został [on] opublikowany, wystawiony, wykorzystany w handlu lub w inny sposób ujawniony”. Następnie w kontynuacji zdanie to przedstawia szczególną okoliczność, która umożliwia przekształcenie tego udostępnienia w „ujawnienie” (przy czym obie części zostały połączone wyrażeniem „w taki sposób”). Tak jest, jeśli „wydarzenia te nie mogły stać się dostatecznie znane podczas zwykłego toku prowadzenia spraw środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży, działającym we Wspólnocie”.

36. Zastosowanie w jednym i tym samym zdaniu łącznika „w taki sposób”, wraz z pojęciem wskazującym „wydarzenia te”, prowadzi nieuchronnie do włączenia w zakres pojęcia „środowiska wyspecjalizowane” wszystkich sytuacji i podmiotów wskazanych w pierwszej części zdania, w tym sferę handlową. Użyte w drugiej części zdania wyrażenie „podczas zwykłego toku prowadzenia spraw” przemawia za włączeniem do pojęcia „środowiska wyspecjalizowane w danej branży” również pośredników i handlowców.

37. Realizowany cel i ogólne ramy, w jakie wpisuje się to rozporządzenie, nie podważają tej interpretacji.

38. Jak podsumował High Court of Justice (England and Wales) Chancery Division (Patents Court) (Zjednoczone Królestwo), kwestią, którą należy rozstrzygnąć, jest „who is in the circle?”⁴. Ponadto podzielał jego odpowiedź, że zasadniczo pojęcie to obejmuje wszystkie osoby biorące udział w handlu związanym z produktami danego sektora. A zatem obejmuje osoby, które je projektują i produkują, ale również te, które je reklamują, wprowadzają na rynek, zajmują się ich dystrybucją i sprzedają w obrocie handlowym w Unii⁵.

39. Wydaje mi się zatem, że odpowiedź, jakiej należy udzielić na pierwsze pytanie prejudycjalne, powinna być twierdząca: art. 11 ust. 2 rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wzór może stać się dostatecznie znany środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży działającym w Unii podczas zwykłego toku prowadzenia spraw, jeżeli rysunki tego wzoru zostały wcześniej udostępnione handlowcom działającym w danej branży.

B – W przedmiocie drugiego pytania prejudycjalnego

40. Pytanie drugie nie dotyczy już art. 11 ust. 2 rozporządzenia, lecz art. 7 ust. 1 rozporządzenia. Jednak chodzi tu zawsze o zdefiniowanie pojęcia „środowiska wyspecjalizowane”. O ile bowiem pytanie pierwsze dla właściciela wzoru oznaczało raczej kwestię, czy wzór, dla którego domaga się ochrony, został ujawniony w sposób wystarczający, aby skorzystać z ochrony na podstawie rozporządzenia, pytanie drugie jest bardziej pytaniem, jakie stawia sobie domniemany sprawca naruszenia, czy właściciel wzoru mógł wiedzieć o istnieniu wzoru „osoby trzeciej” (w niniejszym przypadku wzoru tego domniemanego sprawcy naruszenia) przed ujawnieniem swojego, a tym samym stracić swoje utrzymywane prawo do ochrony.

41. W rzeczywistości sąd odsyłający zastanawia się, czy w przypadku ujawnienia wzoru jednemu przedsiębiorstwu należącemu do środowisk wyspecjalizowanych (pytanie drugie lit. a) lub przedstawienia tego wzoru na stoisku wystawowym przedsiębiorstwa znajdującego się w Chinach, czyli poza zwyczajowym obszarem obserwacji rynku (pytanie drugie lit. b), ten wzór można uznać za „dostatecznie znany środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży działającym w Unii”.

42. Dla przypomnienia, zgodnie z art. 7 ust. 1 rozporządzenia uważa się, że wzór został udostępniony publicznie, jeżeli został opublikowany po zarejestrowaniu lub w inny sposób, lub wystawiony, wykorzystany w handlu, lub w inny sposób ujawniony, przed datą określoną w art. 5 ust. 1 lit. a) i art. 6 ust. 1 lit. a) lub w art. 5 ust. 1 lit. b) i art. 6 ust. 1 lit. b) rozporządzenia.

43. Ten sam ust. 1 tego artykułu przewiduje dwa wyjątki. Po pierwsze, wzoru nie uważa się za udostępniony publicznie, jeżeli został on ujawniony jedynie osobie trzeciej pod wyraźnym lub dorozumianym warunkiem zachowania poufności (sytuacja wykluczona w pytaniu sądu odsyłającego). Po drugie, ogólna zasada nie znajdzie również zastosowania, jeśli wydarzenia, w zasadzie stanowiące ujawnienie, „nie mogły stać się dostatecznie znane podczas zwykłego toku prowadzenia spraw środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży, działającym we Wspólnocie”.

4 — Wyrok High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Patents Court) z dnia 19 lipca 2007 r. w sprawie Green Lane Products Ltd v PMS International Group Ltd & Ors [(2007) EWHC 1712]. Wyrok ten został utrzymany w mocy w postępowaniu apelacyjnym [(2008) EWCA Civ 358]. Spór nie dotyczył art. 11 ust. 2 rozporządzenia, ale jego art. 7. Jednak omawiane pojęcia są takie same w obu przypadkach, gdyż rzeczony art. 7 wspomina również o „zwykłym toku prowadzenia spraw” („the normal course of business”) przez „środowiska wyspecjalizowane w danej branży” („to the circles specialised in the sector concerned”).

5 — Ta szeroka wykładnia spotyka się również z przychylnym przyjęciem w doktrynie. Zobacz podobnie G. Tritton, *Intellectual Property in Europe*, 3e éd., London, Sweet & Maxwell 2008, nr 5–032, w szczególności s. 570; H. Smith, Disagreement over „relevant sector” when determining prior art under Community design right, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, vol. 2, nr 12, s. 795, 796; A. Casado Cerviño, A. Blanco Jiménez, *El Diseño Comunitario: una Aproximación al Régimen Legal de los Dibujos y Modelos en Europa*, 2e éd., Thomson – Aranzadi 2005, s. 44; a także C. Fernández-Nóvoa, El diseño no registrado, *Actas de derecho industrial y derecho de autor*, tom 24, 2003, s. 81–90, w szczególności s. 86: „Po drugie, należy określić przeciętny poziom informacji, jakimi dysponują podmioty tworzące właściwy sektor: zawodowi designerzy oraz wyspecjalizowani sprzedawcy działający w Unii Europejskiej” (podkreślenie moje, tłumaczenie nieoficjalne następującego tekstu: „En segundo lugar, habrá que establecer cuál es el nivel medio de información de que disponen quienes componen y pertinente sector: los diseñadores profesionales y los comerciantes especializados que operan en la Unión Europea”).

1. Ujawnienie wobec jednego przedsiębiorstwa

44. Moim zdaniem odpowiedź na pierwszą część pytania drugiego wynika z samej treści art. 7 ust. 1 rozporządzenia.

45. Ponieważ w treści pierwszego wyjątku prawodawca zdecydował się na użycie liczby mnogiej („z wyjątkiem przypadków, gdy wydarzenia te nie mogły stać się dostatecznie znane podczas zwykłego toku prowadzenia spraw *środowiskom* wyspecjalizowanym w danej branży, działającym we Wspólnocie”⁶), z przepisu tego nie można wywnioskować, że ujawnienie wobec jednego przedsiębiorstwa jest wystarczające, aby spełnić wymogi art. 7, nawet jeżeli przedsiębiorstwo to należy do odpowiednich „środowisk wyspecjalizowanych”.

2. Ujawnienie i terytorialność

46. Część druga pytania drugiego dotycząca konsekwencji przedstawienia wzoru w pomieszczeniach przedsiębiorstwa znajdującego się w Chinach jest trudniejsza.

47. Jak zaznaczyła Komisja w swoich uwagach, art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 11 ust. 2 rozporządzenia wykazują zasadniczą różnicę w tym znaczeniu, że analizowany art. 11 ust. 2 odnosi się wyraźnie do ujawnienia „we Wspólnocie”, podczas gdy art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze nie zawiera żadnego odniesienia tego rodzaju do obszaru Unii.

48. A zatem wynika z tego logicznie, że aby dokonać oceny, czy doszło do ujawnienia w rozumieniu art. 7 ust. 1 rozporządzenia, należy zasadniczo oprzeć się na rozpowszechnieniu, niezależnie od jego lokalizacji. Wydaje się zresztą, że sądy krajowe i doktryna podzielają taką wykładnię tego przepisu⁷.

49. Należy jednak wskazać, że – podobnie jak art. 11 ust. 2 – art. 7 ust. 1 rozporządzenia wyjaśnia, że potencjalnymi adresatami takiego ujawnienia są przedsiębiorstwa *działające w Unii*, które należy uznać za należące do „środowisk wyspecjalizowanych w danej branży”.

50. To wyjaśnienie nie jest bez znaczenia. Wynika ono z propozycji zmiany, która została przedstawiona przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny⁸ w celu przede wszystkim ograniczenia zakresu wniosku Komisji uznającej pierwotnie, że nowość należy oceniać na poziomie międzynarodowym, bez dodatkowych wyjaśnień⁹. W celu ograniczenia skutków praktyki polegającej na tym, że sprzedawcy towarów podrobionych (głównie w przemyśle tekstylnym) nabywają zaświadczenia stwierdzające nieprawdźiwie, że sporny wzór został wytworzony wcześniej przez osoby trzecie, Komitet Ekonomiczno-Społeczny zasugerował, aby definicja ujawnienia zawarta w art. 5 ust. 2 projektu (art. 7 ust. 1 rozporządzenia) została uzupełniona w następujący sposób: „[u]waża się, że wzór został udostępniony publicznie, jeżeli został opublikowany po zarejestrowaniu lub wystawiony, wykorzystany w handlu, lub w inny sposób ujawniony, z wyjątkiem przypadków, gdy wydarzenia te nie mogły stać się dostatecznie znane *środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży, działającym we Wspólnocie przed dniem referencyjnym*”¹⁰.

6 — Podkreślenie moje.

7 — Zobacz podobnie G. Tritton, op.cit., w szczególności s. 571; C. Fernández-Nóvoa, op.cit. s. 81–90, w szczególności s. 86. Zobacz, w odniesieniu do zastosowania w orzecznictwie krajowym Hanseatisches Oberlandesgericht, 5 U 96/05, z dnia 7 czerwca 2006 r. Streszczenie tego orzeczenia opublikowano pod tytułem „Chinese pre-publication precludes European Community unregistered design right”, w: *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, vol. 2, n° 7, s. 441–443.

8 — Opinia Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 6 lipca 1994 r. w sprawie projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wzorów wspólnotowych oraz projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prawnej ochrony wzorów (Dz.U. C 388, s. 9–13).

9 — Zobacz art. 5 przedstawionego przez Komisję projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wzorów wspólnotowych [COM(93) 342 wersja ostateczna].

10 — Zobacz pkt 3.1.4. ww. opinii Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.

51. Odniesienie do wiedzy środowisk wyspecjalizowanych działających w Unii nie jest zatem przypadkowe. Chodzi – wręcz przeciwnie – o wynik uwzględnienia szczególnych starań. Jak to ujmują niektórzy autorzy, istnieją dwa czynniki: pierwszy, bezwzględny, ujawnienie na całym świecie, oraz drugi, względny, wiedza środowisk wyspecjalizowanych w danej branży, wewnątrz Unii¹¹.

52. Użycie wyrazów „normal” i „razoblamente” w wersji hiszpańskiej, „normal” i „reasonably” w wersji angielskiej, „normale” i „raisonnablement” w wersji francuskiej albo też „normale” i „redelijkerwijs” w wersji niderlandzkiej, wpływa również na badanie, jakie winien przeprowadzić sąd oceniający skutki rzekomego ujawnienia. Pierwszy wyraz oznacza „corriente o habitual”, „conforming to a standard; usual, typical, or expected”, „co jest pozbawione wszelkiego wyjątkowego charakteru; odpowiadające najczęstszemu typowi”, „overeenkomstig de regel, niets bijzonders of verontrustends; als norm dienend”. Drugi odwołuje się do tego, co jest wymagane „de manera razonable”, czyli „proporcionada o equilibrada”, „to a moderate or acceptable degree”, „bez przesadnego żądania, bez nadmiernego wymagania”, „met billijkheid” lub „met verstand redenerend”¹².

53. Nie można zatem żądać od zainteresowanych podmiotów podejmowania szczególnych i szeroko zakrojonych działań w celu zapoznania się z wcześniejszym wzorem. Jak podnosi Komisja w swoich uwagach pisemnych, skoro prawdopodobieństwo, że te wydarzenia nie były znane, jest większe od tego, że były znane, nie można uznać, iż mogły stać się znane podczas zwykłego toku prowadzenia spraw. Innymi słowy, należy w pewnym sensie odwołać się do „jak to często bywa”¹³.

54. W celu udzielenia odpowiedzi na pytania zadane przez sąd odsyłający, należy zatem postawić się na miejscu przedsiębiorców działających na terytorium Unii i zastanowić się, czy mogli oni w ten sposób dostatecznie poznać wzór podczas zwykłego toku prowadzenia spraw.

55. Te poszczególne wskazówki interpretacyjne skłaniają mnie do stwierdzenia, że zaprezentowanie wzoru w salonie sprzedaży jednego przedsiębiorstwa, które ponadto znajduje się w Chinach, nie jest wystarczające, aby wywołać skutek w postaci zapoznania się ze wzorem podczas zwykłego toku prowadzenia spraw przez środowiska wyspecjalizowane, działające w Unii. Sytuacja byłaby natomiast odmienna, gdyby wzór został zaprezentowany w Chinach, lecz na przykład przy okazji znanych powszechnie targów międzynarodowych, w których uczestniczyłyby najważniejsze przedsiębiorstwa lub większość podmiotów europejskich działających w danej branży¹⁴.

11 — V.M. Saez, The unregistered Community design, *European Intellectual Property Review*, 2002, vol. 24, n° 12, s. 585–590, w szczególności s. 587. W kwestii rozróżnienia między ujawnieniem a jego odbiorem zob. w szczególności Ch.H. Massa, A. Strowel, Community design: Cinderella revamped, *European Intellectual Property Review*, 2003, vol. 25, n° 2, s. 68–78, w szczególności s. 73.

12 — W kwestii definicji hiszpańskich zob. *Diccionario del Español actual* (Manuel Seco, Olimpia Andrés y Gabino Ramos), 1999; w przypadku definicji angielskich zob. *Oxford dictionary of English*, 2° ed., 2005; w kwestii definicji francuskich zob. *Le Petit Robert, dictionnaire de la langue française*, 2003; w przypadku definicji niderlandzkich zob. *van Dale, Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*, 1992.

13 — Trzeba przyznać, że w wersji niemieckiej, łotewskiej, rumuńskiej i słowackiej art. 7 rozporządzenia nie ma przysłówka „dostatecznie”. Jednak to, że pojawia się w 18 z 22 wersji językowych wydaje mi się wystarczająco znaczące ponadto dla potwierdzenia wykładni wynikającej z ogólnej systematyki i celu uregulowania, a przeciwstawienia się utrwalonemu orzecznictwu, w myśl którego sformułowania użytego w jednej z wersji językowych przepisu prawa Unii nie można traktować jako jedynej podstawy jego wykładni lub przyznawać mu w tym zakresie pierwszeństwa względem innych wersji językowych. Stanowisko takie byłoby bowiem niezgodne z wymogiem jednolitego stosowania prawa Unii. W przypadku wystąpienia rozbieżności między różnymi wersjami językowymi tekstu wspólnotowego dany przepis należy interpretować z uwzględnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego jest on częścią (zob. między innymi wyroki: z dnia 12 listopada 1998 r. w sprawie C-149/97 Institute of the Motor Industry, Rec. s. I-7053, pkt 16; z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie C-451/08 Helmut Müller, Zb.Orz. s. I-2673, pkt 38).

14 — Przykład przedstawiony przez A. Casado Cerviño, A. Blanco Jiménez, op.cit., s. 44.

C – W przedmiocie trzeciego pytania prejudycjalnego

56. Poprzez pytanie trzecie, podobnie jak przez czwarte i piąte, Bundesgerichtshof chce uzyskać od Trybunału odpowiedź w przedmiocie przepisów postępowania obowiązujących dla powództw na podstawie art. 19 ust. 2 rozporządzenia (roszczenie o zaniechanie naruszeń). Owo trzecie pytanie dotyczy w szczególności ciężaru dowodu tego, że sporne używanie wynika z naśladowania chronionego wzoru.

1. Ramy ogólne

57. Tytuł II rozporządzenia jest zatytułowany „Prawo odnoszące się do wzorów”. Artykuł 19 jest pierwszym artykułem sekcji 4, zatytułowanej „Skutki wzoru wspólnotowego”. Sam art. 19 nosi tytuł „Prawa ze wzoru wspólnotowego”. Ustęp 1 tego artykułu stanowi, że „[z]arejestrowany wzór wspólnotowy przyznaje jego właścicielowi wyłączne prawo do jego używania i zakazania osobom trzecim jego używania bez jego zgody [...]”. Ustęp 2 tego artykułu przewiduje natomiast, że „[j]ednakże właściciel niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego nabywa prawo do zakazania działań wymienionych w ust. 1 wyłącznie w przypadku, jeżeli sporne używanie wynika z naśladowania chronionego wzoru”.

58. Zgodnie z motywem 22 rozporządzenia „[e]gzekwowanie niniejszych praw pozostawia się prawu krajowemu [...]”, przy czym rozporządzenie przewiduje jedynie „pewne podstawowe jednolite sankcje we wszystkich państwach członkowskich”.

59. Artykuł 88 rozporządzenia dotyczy zresztą bezpośrednio tego motywu, przewidując w ust. 2 i 3 tego artykułu, że „[w]e wszystkich sprawach nieobjętych zakresem niniejszego rozporządzenia sąd w sprawach wzorów wspólnotowych stosuje przepisy swojego ustawodawstwa krajowego, w tym również swojego prawa prywatnego międzynarodowego” oraz że, jeżeli rozporządzenie nie stanowi inaczej, „stosuje przepisy proceduralne mające zastosowanie do tego samego rodzaju postępowania w sprawie zarejestrowania wzoru w państwie członkowskim, w którym sąd ma swoją siedzibę”.

60. Artykuł 85 ust. 2 rozporządzenia stanowi jednak, że „[w] sprawach dotyczących powództwa o naruszenie lub powództwa przeciwko działaniom grożącym naruszeniem niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego sądy w sprawach wzorów wspólnotowych uznają ważność wzoru wspólnotowego, jeżeli właściciel przedstawi dowód, że warunki [przesłanki] określone w art. 11 zostały spełnione, i wykaże, jak dalece jego wzór wspólnotowy wykazuje indywidualny charakter”.

61. Te dwa ostatnie artykuły należą do tytułu IX rozporządzenia, zatytułowanego „Jurysdykcja oraz postępowanie w sprawach dotyczących wzorów wspólnotowych”.

2. Analiza odpowiednich artykułów rozporządzenia

62. Z opisanej pokrótce powyżej struktury rozporządzenia wyraźnie wynika, że z art. 19 ust. 2 tego rozporządzenia nie można wywnioskować żadnej normy procesowej.

63. Przepis ten raczej ustanawia treść prawa właściciela wzoru wspólnotowego poza wszelkimi kwestiami proceduralnymi: właściciel niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego nabywa prawo do zakazania poszczególnych działań pod warunkiem, że sporne używanie wynika z naśladowania chronionego wzoru.

64. Ponadto z motywu 22 i art. 88 rozporządzenia wynika, że określenie norm postępowania – wśród których znajdują się te dotyczące ciężaru dowodu – podlega kompetencji ustawodawców krajowych¹⁵. Ponadto zgadzam się tu z Komisją, która twierdzi w swoich uwagach na piśmie, że art. 85 ust. 2 rozporządzenia nie może być stosowany w drodze analogii. Uważam bowiem również, że ów przepis dotyczy wyłącznie ciężaru dowodu w zakresie wymogów przewidzianych w art. 11 rozporządzenia koniecznych dla skorzystania z ochrony niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego, nie zaś dowodu używania kopii wspomnianego wzoru.

65. W związku z tym stosowne wydaje się na tym etapie udzielenie odpowiedzi sądowi odsyłającemu, że art. 19 ust. 2 rozporządzenia nie może być interpretowany jako oznaczający, iż do właściciela niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego należy udowodnienie, że sporne używanie wynika z naśladowania tego wzoru, ponieważ kwestia ta należy do właściwości ustawodawcy krajowego. W takim wypadku zatem zbędne stanie się udzielanie odpowiedzi na pytanie trzecie lit. b), w którym Trybunał ma wypowiedzieć się na temat ewentualnego odwrócenia ciężaru dowodu lub możliwości ułatwienia w jego przeprowadzeniu.

66. Niemniej jednak ogólny cel realizowany przez to rozporządzenie oraz odpowiedź udzielona przez Trybunał na podobne pytanie z zakresu znaków towarowych skłaniają mnie do kontynuowania rozważań.

3. Rozważania na podstawie prawa znaków towarowych

67. W sprawie *Class international*¹⁶ Trybunałowi zostało przedłożone pytanie dotyczące ciężaru dowodu w postępowaniach odnoszących się do naruszeń praw do wspólnotowego znaku towarowego. We wstępie do swojej odpowiedzi Trybunał zauważa, że „kwestia ciężaru dowodu w stosunku do tego podmiotu pojawia się w chwili powstania sporu prawnego, to znaczy wówczas, gdy właściciel znaku powołuje się na naruszenie wyłącznego prawa przyznanego mu przez art. 5 ust. 1 dyrektywy [pierwsza dyrektywa Rady 89/104/EWG z dnia 21 grudnia 1988 r. mająca na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych¹⁷] i art. 9 ust. 1 rozporządzenia [Rady (WE) nr 40/94 z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego¹⁸]”.

68. Ta sytuacja jest bardzo zbliżona do sytuacji rozpatrywanej w naszym przypadku. Po pierwsze, przedmiotowe prawo do zakazania niektórych form używania oznaczenia identycznego lub podobnego jest *mutatis mutandis* identyczne z prawem przewidzianym w art. 19 rozporządzenia w sprawie wzorów wspólnotowych. Po drugie, ustanowione przez oba ww. rozporządzenia systemy rozwiązywania sporów są podobne¹⁹.

15 — W kwestii dokładnej analizy tej kwestii zob. podobnie M. Mounif-Moungache, *Les dessins et modèles en droit de l'Union européenne*, Bruxelles, Bruylant 2012 (zob. szczególnie rozdział 2 tytułu I części II). Zobacz także M.L. Llobregat Hurtado, Régimen jurídico de los dibujos y modelos registrados y no registrados en el Reglamento 6/2002 del Consejo, del 12 de diciembre de 2001, sobre dibujos et modelos comunitarios w: *La marca comunitaria, modelos y dibujos comunitarios. Análisis de la implantación el Tribunal de marcas de Alicante*, Estudios de Derecho Judicial, n° 68, Madrid 2005, s. 119–198, szczególnie s. 129.

16 — Wyrok z dnia 18 października 2005 r. w sprawie C-405/03, Zb.Orz. s. I-8735, pkt 70.

17 — Dz.U. 1989, L 40, s. 1.

18 — Dz.U. 1994, L 11, s. 1. W następstwie szeregu zmian rozporządzenie nr 40/94 zostało skodyfikowane w rozporządzeniu Rady (WE) nr 207/2009 z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie wspólnotowego znaku towarowego (Dz.U. L 78, s. 1).

19 — Podobieństwo pomiędzy dwoma ww. rozporządzeniami jest wyraźnie wskazywane od samego początku. W chwili publikacji swojego projektu rozporządzenia w sprawie wzorów wspólnotowych Komisja Europejska wyjaśniała w kwestii art. 83–98 dotyczących systemu rozwiązywania sporów w sprawie wzorów wspólnotowych (obecnie art. 79–94 rozporządzenia), że „zasadniczo pokrywają się one z odpowiednimi przepisami projektu rozporządzenia w sprawie wspólnotowego znaku towarowego” [COM(93) 342 wersja ostateczna, s. 46].

69. W ww. sprawie Class International rzecznik generalny F.G. Jacobs doszedł do konkluzji podobnej do tej, jaką właśnie zaleciłem. Zdaniem rzecznika generalnego z motywów rozporządzenia w sprawie wspólnotowego znaku towarowego wynika, że ciężar dowodu podlega krajowym przepisom proceduralnym oraz że w „sytuacji, w której właściciel znaku towarowego zamierza zakazać podmiotowi gospodarczemu używania jego znaku w obrocie handlowym”, nie ma „mocnych podstaw [ustanowienia wyjątków od takiej okoliczności, że] zastosowanie będą miały krajowe zasady dotyczące ciężaru dowodu”²⁰.

70. Jednak Trybunał nie podzielił stanowiska rzecznika generalnego. Zdecydował natomiast, że w sytuacji takiej jak przedłożona mu w tamtym przypadku (który to wydaje mi się podobny do niniejszej sprawy), „ciężar dowodu takiego naruszenia [wyłączonego prawa] spoczywa na właścicielu znaku, który się na nie powołuje. W przypadku przedstawienia takiego dowodu, do pozwanego podmiotu gospodarczego należeć będzie wykazanie istnienia zgody właściciela znaku towarowego na wprowadzenie do obrotu tych towarów we Wspólnocie”²¹.

71. Ze względu na znaczne podobieństwo pod względem struktury i treści rozporządzeń nr 40/94 i nr 6/2002 oraz ustanowione w nich mechanizmy ochrony, uwzględniając zbieżność celów przyświecających obu tym rozporządzeniom, jestem zatem skłonny uznać, że rozwiązanie znalezione przez Trybunał w sprawie zakończonej ww. wyrokiem w sprawie Class International należy przenieść na grunt prawa odnoszącego się do wzorów wspólnotowych.

72. Jak bowiem zauważył rzecznik generalny P. Mengozzi w pkt 6 swojej opinii przedstawionej w sprawie zakończonej wyrokiem w sprawie FEIA „[j]ak wynika z motywów rozporządzenia, stworzenie podlegającego jednolitym przepisom w skali całego terytorium Wspólnoty wzoru wspólnotowego ma na celu [...] uniknięcie sytuacji, zważywszy na dające się wciąż zaobserwować znaczące różnice pomiędzy przepisami poszczególnych państw członkowskich, w której identyczne wzory będą w ramach różnych krajowych porządków prawnych podlegać ochronie na odmiennych warunkach i na rzecz różnych posiadaczy uprawnień z nich wynikających”²².

73. Oczywiście, jak stwierdził Trybunał w ww. wyroku w sprawie Class International odnośnie do znaków towarowych, „jeżeli [kwestia ciężaru dowodu naruszenia prawa zakazu] wynikałaby z prawa krajowego państw członkowskich, to mogłoby to doprowadzić do tego, że ochrona właścicieli znaków byłaby różna w zależności od danego prawa. Nie zostałby wtedy osiągnięty cel »takiej samej ochrony na podstawie systemów prawnych wszystkich państw członkowskich« przewidziany w motywie dziewiątym dyrektywy, który został przez nią określony jako »podstawowy«”²³.

74. Ponieważ motyw 1 rozporządzenia nr 6/2002 odnosi się do „jednolitej ochrony z jednolitym skutkiem w obrębie całego terytorium” Unii, wydaje mi się, że w niniejszej sprawie to samo rozumowanie można bez żadnych wątpliwości zastosować do przepisów dotyczących wzorów.

20 — Punkty 81 i 82 opinii rzecznika generalnego F.G. Jacobsa w sprawie Class International.

21 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Class International, pkt 74.

22 — Wyrok z dnia 2 lipca 2009 r. sprawie C-32/08, Zb.Orz. s. I-5611.

23 — Wyżej wymieniony wyrok w sprawie Class International, pkt 73.

4. Wnioski w przedmiocie trzeciego pytania prejudycjalnego

75. Uwzględniając powyższe rozważania, proponuję, by Trybunał udzielił następującej odpowiedzi na przedstawione przez sąd odsyłający pytanie trzecie lit. a) i b): art. 19 ust. 2 rozporządzenia nie zawiera żadnego przepisu dotyczącego ciężaru dowodu. Niemniej jednak w sytuacji takiej jak w postępowaniu głównym, to na właścicielu niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego spoczywa ciężar wykazania, że wystąpiły okoliczności uzasadniające wykonanie prawa do zakazania używania oznaczenia w obrocie, przewidzianego w tym przepisie. W tym celu powinien on wykazać, że sporne używanie wynika z naśladowania chronionego wzoru.

76. Zgodnie z motywem 22 oraz art. 88 ust. 2 i 3 rozporządzenia prawodawca krajowy ustala szczegółowe regulacje dotyczące ciężaru dowodu. Sąd krajowy zapewnia natomiast przestrzeganie zasady skuteczności. „Z orzecznictwa jednoznacznie wynika, że państwa członkowskie muszą zapewnić, aby przepisy dowodowe, a w szczególności przepisy dotyczące rozkładu ciężaru dowodu znajdujące zastosowanie do skarg związanych z naruszeniem prawa Unii Europejskiej, nie czyniły niemożliwym w praktyce lub nadmiernie utrudnionym wykonywania przez indywidualne podmioty praw nadanych w ramach wspólnotowego porządku prawnego [...]”²⁴.

77. W związku z powyższym, jak słusznie przypomina Komisja w uwagach na piśmie, jeśli sąd krajowy stwierdzi, że okoliczność, iż właściciel chronionego wzoru ponosi ciężar dowodu, może uczynić niemożliwym lub nadmiernie utrudnionym przedstawienie takiego dowodu, między innymi z tego powodu, że dowód ten dotyczy danych, którymi podmiot praw nie może dysponować, sąd ten obowiązany jest do zastosowania wszelkich środków proceduralnych przysługujących mu zgodnie z prawem krajowym. Może na przykład przyjąć domniemanie lub odwołać się do szeregu środków dowodowych, takich jak przedłożenie określonych dokumentów przez jedną ze stron lub osobę trzecią²⁵, lub też podjąć decyzję, że wobec dowodów przedstawionych przez właściciela wzoru wspólnotowego do pozwanego należy zbicie zarzutów w sposób merytoryczny i szczegółowy.

D – W przedmiocie czwartego i piątego pytania prejudycjalnego

78. Pytania czwarte i piąte zadane przez sąd odsyłający dotyczą norm przedawnienia lub utraty prawa regulujących roszczenie o zaniechanie naruszeń niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego zgodnie z art. 19 ust. 2 i art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia. W związku z tym wydaje się, że można je rozpatrzeć łącznie.

1. „Ważne powody”, o których mowa w art. 89 ust. 1 rozporządzenia

79. Jak już wskazałem przy analizie pytania trzeciego, prawa ze wzoru wspólnotowego znajdują się w art. 19 rozporządzenia.

80. Artykuł 89 wspomnianego rozporządzenia zawarty jest natomiast w tytule IX „Jurysdykcja oraz postępowania w sprawach dotyczących wzorów wspólnotowych”. To właśnie ten przepis określa sankcje, jakie mogą orzekać sądy w sprawach wzorów wspólnotowych. Wśród nich znajduje się między innymi zakaz kontynuowania zaskarżonych działań, które naruszają wzór wspólnotowy.

81. Zgodnie z art. 89 ust. 1 rozporządzenia sąd w sprawach wspólnotowych orzeka sankcję, jeżeli stwierdzi, że pozwany naruszył lub że z jego strony istnieje groźba naruszenia wzoru wspólnotowego, „jeśli nie stoją temu na przeszkodzie ważne powody”.

24 — Wyrok z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie C-55/06 Arcor, Zb.Orz. s. I-2931, pkt 191.

25 — Zobacz podobnie wyrok z dnia 7 września 2006 r. w sprawie C-526/04 Laboratoires Boiron, Zb.Orz. s. I-7529, pkt 55.

82. Wydaje się, że w swoim orzeczeniu sąd odsyłający włącza przedawnienie do tych „ważnych powodów”²⁶. W kwestii utraty prawa wyraźnie zastanawia się, czy „[...] oceniany stan faktyczny, z którego pozwana wnioskuje o utracie roszczenia, spełnia przesłanki ważnych powodów w rozumieniu art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia”²⁷.

83. Niemniej jednak nie sądzę, by można było dokonać takiego przyrównania.

84. Jeśli wziąć pod uwagę wyjaśnienia Komisji sformułowane przy okazji przedłożenia wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie wzorów wspólnotowych²⁸, „ważnymi powodami” umożliwiającymi odstąpienie od postanowienia o sankcjach może przykładowo być „[...] okoliczność, że w danej sytuacji zajęcie towarów byłoby bezużyteczne lub zbyt surowe. Podobnie, w określonych przypadkach nakaz udzielenia informacji może być pozbawiony jakiegokolwiek sensu, jeśli przykładowo sprawca naruszenia jest producentem towarów podrobionych”.

85. Chodzi zatem o okoliczności faktyczne, a nie o normy procesowe. Taką wykładnię potwierdza orzecznictwo Trybunału dotyczące równoległego przepisu z prawa znaków towarowych. Zdaniem Trybunału „pojęcie »szczególnych powodów« dotyczy okoliczności faktycznych właściwych danej sprawie”²⁹.

2. Określenie przedawnienia i utraty prawa: autonomia proceduralna

86. Jak już miałem okazję wyjaśnić przy analizie pytania trzeciego, z motywu 22 i art. 88 rozporządzenia wyraźnie wynika, że określenie przepisów proceduralnych należy do ustawodawców krajowych.

87. Choć art. 15 ust. 3 rozporządzenia wspomina o przedawnieniu, dotyczy jednak wyłącznie roszczeń regulowanych przez dwa pierwsze ustępy tego artykułu, czyli powództw rewindykacyjnych³⁰. Stwierdzam również, że w przeciwieństwie do rozporządzenia w sprawie wspólnotowego znaku towarowego³¹, to rozporządzenie milczy w kwestii utraty prawa. Nie twierdzę jednak, że z tego milczenia można wnioskować o zakazaniu tego rodzaju normy.

88. W związku z tym, w braku odpowiedniej regulacji unijnej w tej dziedzinie, zgodnie z zasadą autonomii proceduralnej kwestie te powinny być regulowane w prawie krajowym mającym zastosowanie na podstawie art. 88 ust. 2 i 3 rozporządzenia.

26 — „W rozporządzeniu nie są zawarte szczególne przepisy dotyczące przedawnienia roszczenia o zaniechanie naruszeń zgodnie z art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 6/2002. Jednak sąd w sprawach wzorów wspólnotowych wydaje zgodnie z art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia zakaz w przypadku naruszenia albo grożącego naruszenia jedynie wówczas, gdy nie sprzeciwiają się temu ważne powody” (pkt 40 postanowienia odsyłającego, podkreślenie moje).

27 — Punkt 44 postanowienia odsyłającego.

28 — Wyżej wymieniona propozycja rozporządzenia [COM(93) 342 wersja ostateczna, s. 51].

29 — Wyrok z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie C-316/05 Nokia, Zb.Orz. s. I-12083, pkt 38.

30 — Artykuł 15 tego rozporządzenia otrzymał następujące brzmienie:

„1. Jeżeli niezarejestrowany wzór wspólnotowy zostaje ujawniony lub stanowi przedmiot roszczenia, lub złożono wniosek o rejestrację wniosku wspólnotowego, lub został zarejestrowany na nazwisko osoby nieuprawnionej do tego w świetle art. 14, uprawniony, o którym mowa w tym przepisie, może żądać, bez uszczerbku dla innych praw i roszczeń, uznania go za prawowitego właściciela wzoru wspólnotowego.

2. W przypadku gdy osoba jest wspólnie uprawniona do wzoru wspólnotowego, osoba ta może, zgodnie z ust. 1, wystąpić z roszczeniem w sprawie uznania jej za współwłaściciela.

3. Roszczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, przedawniają się w terminie trzech lat od daty publikacji rejestracji wzoru wspólnotowego lub daty ujawnienia niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego. Niniejszy przepis nie ma zastosowania, jeżeli osoba nieuprawniona do wzoru wspólnotowego działała w złej wierze w czasie, kiedy wzór został zgłoszony, ujawniony lub przeniesiony na jej rzecz.

[...]”.

31 — Zobacz art. 54 rozporządzenia nr 207/2009.

89. Innymi słowy, kwestia, czy prawo do zakazywania, o którym mowa w art. 19 ust. 2 i art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia, przedawnia się lub może być objęte prekluzją, i ewentualnie, jakie powinny być zasady tego przedawnienia czy utraty prawa, należy do zakresu prawa krajowego mającego zastosowanie na podstawie art. 88 ust. 2 i 3 rozporządzenia.

3. Wyjaśnienia co do zasad równoważności i skuteczności

90. Orzecznictwo Trybunału dotyczące terminów przedawnienia i utraty prawa jest bogate. Uważam za ważne przypomnienie o trzech zasadach:

- Przynajmniej, skoro zasady równoważności nie można interpretować w ten sposób, że zobowiązuje państwo członkowskie do rozciągnięcia najkorzystniejszego systemu wewnętrznego na wszystkie skargi wnoszone w danym obszarze prawa, do sądu odsyłającego należy zbadanie, „czy zasady proceduralne mające na celu zapewnienie w prawie krajowym ochrony praw wynikających dla jednostek z prawa Unii są zgodne ze wspomnianą zasadą [równoważności], oraz zbadanie zarówno przedmiotu, jak i istotnych elementów powództw wewnętrznych, które mają być podobne. W tym celu sąd krajowy powinien zweryfikować podobieństwo danych powództw pod kątem ich przedmiotu, ich podstawy oraz istotnych elementów”³². Artykuł 88 ust. 3 rozporządzenia wyraźnie wskazuje, że „sąd w sprawach wzorów wspólnotowych stosuje przepisy proceduralne mające zastosowanie do tego samego rodzaju postępowania w sprawie zarejestrowania wzoru w państwie członkowskim, w którym sąd ma swoją siedzibę”.
- Następnie zasada skuteczności wymaga, aby przewidziany w prawie krajowym termin przedawnienia rozpoczął bieg dopiero z upływem daty, w której uprawniony dowiedział się lub powinien był dowiedzieć się o podnoszonym naruszeniu³³.
- Wreszcie, w odniesieniu do postępowania mającego na celu zakazanie ścigania ciągłego lub powtarzającego się naruszenia, krajowe przepisy o przedawnieniu lub utracie prawa nie mogą być ukształtowane w ten sposób, że termin przedawnienia upływie, zanim jeszcze naruszenie ustanie³⁴.

91. Mając zatem na uwadze te trzy zasady, sąd krajowy powinien zastosować prawo krajowe, które określa termin przedawnienia lub utraty prawa mający zastosowanie do postępowania wynikającego z art. 19 ust. 2 i art. 89 ust. 1 lit. c) rozporządzenia.

E – W przedmiocie szóstego pytania prejudycjalnego

92. Występując z szóstym pytaniem, sąd odsyłający zwraca się do Trybunału z kwestią dotyczącą prawa mającego zastosowanie do sankcji, o których mowa w art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia, takich jak te w niniejszej sprawie, które dotyczą roszczeń o zniszczenie, o udzielenie informacji oraz o odszkodowanie. Czy do tych sankcji, które nie zostały określone przez rozporządzenie, należy stosować prawo państw członkowskich, w których naruszenie miało miejsce czy prawo państwa sądu, przed który wniesiono sprawę?

32 — Wyrok z dnia 19 lipca 2012 r. w sprawie C-591/10 Littlewoods Retail i in., pkt 31.

33 — Zobacz podobnie wyrok z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie C-406/08 Uniplex (UK), Zb.Orz. s. I-817, pkt 32.

34 — Zobacz podobnie wyrok z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawach połączonych od C-295/04 do C-298/04 Manfredi i in., Zb.Orz. s. I-6619, pkt 78–80.

93. Zgodnie z art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia, w przypadku gdy sąd właściwy w sprawach z dziedziny wzorów wspólnotowych uzna w postępowaniu o naruszenie (lub przeciwko działaniom grożącym naruszeniem), że pozwany naruszył (lub że z jego strony istnieje groźba naruszenia) wzoru wspólnotowego, może zastosować „wszelkie środki pozwalające na nałożenie innych sankcji [jak te wymienione w lit. a), b) i c)], odpowiednich w określonych okolicznościach, przewidzianych przepisami prawa państwa członkowskiego, w tym również prawa prywatnego międzynarodowego, w którym naruszenie miało miejsce lub istnieje groźba jego popełnienia”.

1. Zakres stosowania art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia

94. Przed określeniem prawa mającego zastosowanie do „innych sankcji”, o których mowa w art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia, należy ustalić, czy przepis ten obejmuje wszystkie środki wymienione przez sąd odsyłający, tj. roszczenia o zniszczenie, o udzielenie informacji oraz o odszkodowanie.

95. Zdaniem Komisji, pojęcie „sankcji” zawarte w art. 89 rozporządzenia obejmuje jedynie roszczenie o zniszczenie. Opierając się na motywie 22 tego rozporządzenia, Komisja uważa, że przepis ten dotyczy tylko tych środków, które mogą spowodować zaprzestanie spornego zachowania.

96. Nie zgadzam się z taką interpretacją. Przeciwnie, rzeczony motyw 22 został zredagowany w taki sposób, że wyjaśnienie dotyczące celu sankcji odnosi się tylko i wyłącznie do „podstawowych jednolitych sankcji”, uznanych za niezbędne przez prawodawcę Unii: „[d]latego niezbędne jest uwzględnienie pewnych podstawowych jednolitych sankcji we wszystkich państwach członkowskich. Powinny one umożliwić, niezależnie od jurysdykcji odpowiadającej za egzekwowanie, powstrzymanie czynów naruszenia”³⁵. Motyw 31 rozporządzenia dodaje, że to rozporządzenie nie wyklucza stosowania innych stosownych ustawodawstw państw członkowskich, takich jak odnoszące się do odpowiedzialności cywilnej.

97. Wydaje mi się, że treść art. 89 ust. 1 rozporządzenia odzwierciedla różne postulaty wyrażone w ww. motywach. Po pierwsze, prawodawca Unii wprowadził podstawowe jednolite sankcje, pozwalające na powstrzymanie czynów naruszenia. Chodzi o określone w art. 89 ust. 1 lit. a), b) i c) środki zabraniające oraz o zajęcie produktów, materiałów i narzędzi. Po drugie, prawodawcy krajowi mogą nakładać inne sankcje, jak na przykład odszkodowanie. Taka możliwość została przewidziana w art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia.

98. Podobnie również został zredagowany odpowiadający temu przepisowi art. 102 rozporządzenia nr 207/2009 w sprawie wspólnotowego znaku towarowego³⁶. Chociaż został on zredagowany w sposób wyraźnie mniej szczegółowy, przepis ten ma taką samą strukturę jak art. 89 rozporządzenia w sprawie wzorów wspólnotowych. Z jednej strony bowiem ust. 1 dotyczy środków zabraniających i tych „zgodnie z przepisami swojego ustawodawstwa krajowego, których celem jest zapewnienie przestrzegania zakazu”. Z drugiej strony ust. 2 przewiduje, że „sąd w sprawach wspólnotowych znaków towarowych stosuje prawo obowiązujące w państwie członkowskim, w którym miały miejsce akty naruszenia lub wystąpiło zagrożenie naruszenia, w tym prawa prywatnego międzynarodowego”. Jak wyjaśnił rzecznik generalny P. Cruz Villalón w sprawie DHL Express France, ustęp ten dotyczy „środków odmiennych od zabezpieczających [zakaz]”³⁷.

35 — Podkreślenie moje.

36 — Przepis ten jest kopią art. 98 rozporządzenia nr 40/94.

37 — Punkt 58 opinii rzecznika generalnego z dnia 7 października 2010 r. w postępowaniu zakończonym wydaniem wyroku z dnia 12 kwietnia 2011 r. w sprawie C-235/09 DHL Express France, Zb.Orz. s. I-2801.

2. Określenie prawa właściwego w odniesieniu do „innych sankcji”

99. Wydaje się, że treść art. 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia jest jednoznaczna. Pozwala on sądom właściwym w sprawach z dziedziny wspólnotowych znaków towarowych na nałożenie innych sankcji „przewidzianych przepisami prawa państwa członkowskiego, w tym również prawa prywatnego międzynarodowego, w którym naruszenie miało miejsce lub istnieje groźba jego popełnienia”. Zatem faktycznie chodzi o orzeczenie sankcji za każde popełnione naruszenie, przewidzianej przez prawo krajowe właściwe na tym terytorium.

100. Z samej treści tego przepisu wynika, że prawodawca Unii nie pozostawił wyboru właściwego prawa sądowi rozpatrującemu sprawę. Chodzi natomiast nadal o prawo (albo o prawa) państwa członkowskiego (albo państw członkowskich), w którym (albo w których) miał (albo miały) miejsce akt (albo akty) naruszenia. Nie ma tu zatem w ogóle mowy o stosowaniu prawa państwa członkowskiego sądu rozstrzygającego sprawę ze względu na samą właściwość miejscową.

101. Podobnie również został zinterpretowany przez Trybunał odpowiadający mu przepis rozporządzenia w sprawie wspólnotowego znaku towarowego. W ww. wyroku w sprawie DHL Express France Trybunał przychylił się bowiem do zdania rzecznika generalnego P. Cruza Villalóna, według którego „[j]eżeli bowiem prawodawca unijny chciałby, aby prawem właściwym w odniesieniu do środków zabezpieczających zakaz było to samo prawo, które zostało przewidziane dla innych środków, które można orzec, art. 98 ust. 2 [obecnie art. 102] byłby zbędny, bowiem przepis ten pełni swoją funkcję tylko wtedy, kiedy przyjmiemy, że powyżej przewidziano coś odmiennego. Przywołany ust. 2 jasno wskazuje, iż prawem właściwym dla środków odmiennych od zabezpieczających jest »prawo obowiązujące w państwie członkowskim, w którym miały miejsce akty naruszenia lub wystąpiło zagrożenie naruszenia, w tym prawa prywatnego międzynarodowego«. Ogólne odniesienie do »ustawodawstwa krajowego«, o którym mowa w ust. 1, wyraźnie kontrastuje z zawartym w ust. 2 odwołaniem do *lex loci delicti commissi*, co prowadzi do wniosku, że chodzi tu o odmienne przepisy kolizyjne”³⁸.

102. Na koniec dodam, że taką interpretację nie tylko podziela doktryna³⁹, ale chodzi również o interpretację przyjętą w art. 8 ww. rozporządzenia nr 864/2007 dotyczącego prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych.

V – Wnioski

103. Z uwagi na powyższe rozważania proponuję Trybunałowi Sprawiedliwości, by na pytania prejudycjalne przedstawione przez Bundesgerichtshof odpowiedział następująco:

- 1) Artykuł 11 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 6/2002 z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów wspólnotowych należy interpretować w ten sposób, że wzór może stać się dostatecznie znany środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży działającym w Unii Europejskiej podczas zwykłego toku prowadzenia spraw, jeśli rysunki tego wzoru zostały udostępnione handlowcom działającym w danej branży.

³⁸ — Ibidem, pkt 58.

³⁹ — Zdaniem M. Mounicif-Moungache, op.cit., s. 333, „Wydaje się, że sąd stosuje rozporządzenie do wszystkich wydawanych przez siebie postanowień. Natomiast prawo każdego państwa członkowskiego zapewnia wykonywanie tych sankcji. To oznacza, że w sytuacji gdy naruszenie ma miejsce na wielu terytoriach, sąd w sprawach wspólnotowych znaków towarowych, do którego wniesiono sprawę, będzie zmuszony do stosowania różnych praw związanych z obliczaniem szkody, konfiskatą czy wreszcie publikacjami sądowymi”. Zobacz także podobnie Ch.H. Massa, A. Strowel, op.cit., s. 68–78, szczególnie s. 70, „Można nałożyć inne odpowiednie środki przewidziane przez prawo krajowe miejsca popełnienia czynu niedozwolonego naśladownictwa, w tym odsetki lub *grzywna* (sankcja z tytułu nieprzestrzegania orzeczenie). Wynika stąd, że sąd właściwy w sprawach z dziedziny wzorów wspólnotowych mógłby w różny sposób ukarać akty niedozwolonego naśladownictwa popełnione w kilku państwach członkowskich” [tłumaczenie nieoficjalne następującego tekstu: „Any other appropriate remedy under the national law of the place of infringement, including damages or an *astreinte* (penalty for non-compliance), may also be granted. Thus, a CDC may sanction differently infringing acts committed in several Member States”].

- 2) Artykuł 7 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia (WE) nr 6/2002 należy interpretować w ten sposób, że wzór, mimo że został ujawniony osobom trzecim bez wyraźnego albo dorozumianego warunku zachowania poufności, nie może stać się znany środowiskom wyspecjalizowanym w danej branży działającym w Unii Europejskiej podczas zwykłego toku prowadzenia spraw, jeśli został ujawniony wyłącznie jednemu przedsiębiorstwu należącemu do tych środowisk wyspecjalizowanych lub został przedstawiony jedynie na stoisku wystawowym przedsiębiorstwa znajdującego się poza terytorium Unii Europejskiej i poza zwykłym zakresem obserwacji rynku.
- 3) Artykuł 19 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 6/2002 należy interpretować w ten sposób, że nie zawiera on żadnego przepisu dotyczącego ciężaru dowodu. Niemniej jednak w sytuacji takiej jak przed sądem krajowym na właścicielu niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego spoczywa ciężar wykazania, że wystąpiły okoliczności uzasadniające wykonanie prawa do zakazania używania oznaczenia w obrocie, przewidzianego w tym przepisie. W tym celu powinien on wykazać, że sporne używanie wynika z naśladowania chronionego wzoru.
- 4) W braku odpowiedniej regulacji unijnej w tej dziedzinie, do wewnętrznych porządków prawnych każdego państwa członkowskiego należy określenie, czy roszczenie o zaniechanie naruszeń niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego zgodnie z art. 19 ust. 2 i art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 6/2002 ulega przedawnieniu, i w stosownym przypadku określenie jego przesłanek, pod warunkiem przestrzegania zasad równoważności i skuteczności.
- 5) W braku odpowiedniej regulacji unijnej w tej dziedzinie, do wewnętrznych porządków prawnych każdego państwa członkowskiego należy określenie, czy roszczenie o zaniechanie naruszeń niezarejestrowanego wzoru wspólnotowemu zgodnie z art. 19 ust. 2 i art. 89 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 6/2002 ulega utracie, i w stosownym przypadku określenie jej przesłanek, pod warunkiem przestrzegania zasad równoważności i skuteczności.
- 6) Artykuł 89 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (WE) nr 6/2002 należy interpretować w ten sposób, że do roszczeń o zniszczenie, o udzielenie informacji oraz o odszkodowanie stosuje się przepisy prawa krajowego, w tym również prawa prywatnego międzynarodowego, każdego państwa członkowskiego, w którym naruszenie miało miejsce lub istnieje groźba jego popełnienia za pomocą danych towarów.